



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАКАЗ**

« 24 жовтня » 2021 р. м. Херсон

№ 1112-Д

Про введення в дію рішення  
вченої ради ХДУ від 25.10.2021  
про внесення змін до Положення  
про інституційний репозитарій  
Херсонського державного університету

На підставі рішення вченої ради Херсонського державного університету (протокол від 25.10.2021 № 4)

**НАКАЗУЮ:**

1. Увести в дію рішення вченої ради Херсонського державного університету від 25.10.2021.
2. Внести зміни до Положення про інституційний репозитарій Херсонського державного університету та затвердити його у новій редакції (додається).
3. Вважати таким, що втратило чинність, Положення про інституційний репозитарій Херсонського державного університету, затверджене наказом № 395-Д від 11.04.2013, та доповнення до нього.
4. Керівниці загального відділу Присяжній С.А. протягом п'яти робочих днів з моменту підписання наказу надати сканкопію Положення, зазначеного у п. 2 цього наказу, директорці Наукової бібліотеки Арустамовій Н.А.
5. Директорці Наукової бібліотеки Арустамовій Н.А. забезпечити розміщення сканкопії Положення, зазначеного у п. 2 цього наказу, на офіційному сайті університету
3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

В.о. ректора

Сергій ОМЕЛЬЧУК

Володимир Олексенко  
Наталя Воропай

Ознайомити: проректорів, деканів факультетів, осіб, зазначених у наказі.

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Наказ ректора Херсонського  
державного університету  
*Л. Мовін.* 2021р. № 1112-Д

**ПОЛОЖЕННЯ**  
**про Інституційний репозитарій**  
**Херсонського державного університету**

**1. Загальні положення**

1.1. Положення про Інституційний репозитарій Херсонського державного університету (далі – Положення) визначає основні поняття, склад, призначення та завдання, принципи його наповнення та функціонування і регламентує основні засади організації та управління електронним репозитарієм університету.

1.2. Основні терміни:

**Автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», інших законів чи договору.

**Академічний текст** – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру, який пройшов процедуру наукового рецензування, призначений для поширення, відповідає вимогам національних стандартів, інших нормативних документів щодо оформлення і технічного виконання. До академічних текстів належать: дисертації, кваліфікаційні роботи здобувачів освіти, наукові видання, наукові статті, звіти у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депоновані наукові роботи, підручники, навчальні посібники, інші науково- та навчально-методичній праці.

**Архівування** – розміщення творів у репозитарії депозитором.

**Відкриті дані** – інформація, що не має обмежень для оприлюднення (тобто не містить інформації з обмеженим доступом) і подана у форматі, що уможливорює її автоматизоване оброблення електронними засобами, відкритий доступ до неї, а також її подальше використання.

**Відкритий доступ (ВД)** – розміщення у мережі «Інтернет» матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.



**Виключне право** - майнове право особи, яка має щодо твору, виконання, постановки, передачі організації мовлення, фонограми чи відеограми авторське право і (або) суміжні права, на використання цих об'єктів авторського права і (або) суміжних прав лише нею і на видачу лише цією особою дозволу чи заборону їх використання іншим особам у межах строку, встановленого цим Законом про авторське право і суміжні права.

**Депозитор** – особа, яка має право розміщувати твори в репозитарії відповідно до повноважень (автор, депозитор-бібліотекар, депозитор редакції журналу тощо).

**Договір приєднання** – договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору.

**Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти** – самостійна робота, яка готується з метою публічного захисту для здобуття ступеня вищої освіти бакалавр чи магістр.

**Особисті немайнові права автора** включають право авторства, право на використання імені, право на недоторканність твору, право на оприлюднення твору.

**Репозитарій** – це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає та забезпечує довготривалий відкритий доступ до творів шляхом їх архівування та самоархівування.

**Самоархівування** – самостійне розміщення в репозитарії власного твору автором, який зареєстрований адміністратором репозитарію.

**Твір** – результат творчої, наукової або іншої діяльності людини, створений за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про інформацію», «Про науково-технічну інформацію», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про інноваційну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

1.3. Інституційний репозитарій Херсонського державного університету eKhSUIR (далі – репозитарій) – електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає та надає відкритий доступ до електронних версій документів наукового, освітнього та методичного призначення, авторами яких є науково-педагогічні працівники, працівники відділів та служб, здобувачі всіх рівнів вищої освіти, почесні доктори і професори університету, інші особи. Репозитарій є частиною загальної електронної колекції Наукової бібліотеки ХДУ.

1.4. eKhSUIR є скороченням повної назви репозитарію ХДУ англійською мовою Electronic Kherson State University Institutional Repository. Адреса репозитарію в інтернеті: <http://ekhsuir.kspu.edu/>

1.5. Репозитарій формується та функціонує згідно з цим Положенням та такими документами:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
- Закон України «Про інформацію»;
- Закон України «Про науково-технічну інформацію»;
- Закон України «Про захист інформації в інформаційно - телекомунікаційних системах»;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»;
- Закон України «Про інноваційну діяльність»;
- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання;
- ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання;
- Положення про Наукову бібліотеку університету;
- Положення про Інституційний репозитарій ХДУ;
- Положення про Національний репозитарій академічних текстів.

## **2. Мета, завдання та функції репозитарію:**

2.1. Мета репозитарію – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти та інших осіб, надання відкритого доступу засобами інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. Завдання репозитарію:

- 1) забезпечити місце і спосіб централізованого й довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів, створених учасниками освітнього процесу та структурними підрозділами університету;
- 2) сприяти зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі. Збільшити цитованість наукових публікацій працівників ХДУ шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою інтернету;
- 3) створити надійну і доступну систему обліку публікацій наукових робіт факультетів і окремих працівників.

2.3. Репозитарій орієнтований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти всіх рівнів, виконує такі функції:

- 1) навчальну, спрямовану на сприяння освітньому процесу;



- 2) науково-інформаційну, спрямовану на задоволення інформаційних потреб з різних галузей знань;
- 3) кумулятивну, спрямовану на накопичування та зберігання результатів творчої діяльності університетської спільноти.

### **3. Управління репозитарієм:**

3.1. Загальне управління, координування й поточний контроль за функціонуванням репозитарію здійснює координаційна рада з роботи над університетським репозитарієм. До цієї ради входять перший проректор, директор Наукової бібліотеки, начальник інформаційно-обчислюваного центру, завідувач інформаційно-бібліографічним відділу Наукової бібліотеки, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності, інші співробітники університету.

3.2. Наукова бібліотека університету є основним виконавцем процесу створення й поповнення репозитарію.

3.3. Технічну та програмну підтримку забезпечує інформаційно-обчислюваний центр.

3.4. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із репозитарію, коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок розміщення їх ров'язує координаційна рада.

3.5. За потреби до роботи з репозитарієм можуть бути долучені інші працівники університету.

### **4. Структура репозитарію**

4.1. Репозитарій є універсальним за змістом зібранням. Структура репозитарію складається із спільнот (фондів) факультетів та науково-дослідницьких університетських підрозділів у кореновому каталозі. Кожна спільнота може мати колекції: «Наукові роботи», «Навчальні видання», «Наукові роботи здобувачів вищої освіти» тощо. Особлива спільнота, що включена до коренового каталогу – «Alma Mater» – зібрання з історії університету (сучасні твори, електронні копії рідкісних видань з фондів Наукової бібліотеки, музейно-архівного центру університету, що стосуються історії університету, копії рукописів видатних учених університету та ін.). За рішенням координаційної ради можуть створюватись інші спільноти та колекції.

4.2. Обов'язково в репозитарії розміщують видання, що мають гриф вченої ради ХДУ, а також твори, видані при повному або частковому фінансуванні університетом. Автори при укладанні договорів з видавництвом повинні повідомляти видавців про політику відкритого доступу, яку підтримує університет, зокрема і щодо розміщення творів у репозитарії. У репозитарії можуть бути розміщені:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірники, матеріали конференцій (препринти або постпринти);



- наукові публікації працівників ХДУ, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництв;
- автореферати дисертацій, захищені працівниками ХДУ;
- дисертації на здобуття наукових ступенів та автореферати дисертацій;
- кваліфікаційні випускні роботи (проекти) здобувачів вищої освіти;
- курсові роботи здобувачів вищої освіти;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

4.3. За видами електронних ресурсів репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.

4.4. Хронологічні межі для репозитарію не встановлюються.

## 5. Принципи створення і функціонування репозитарію

5.1. Репозитарій є веборієнтованою, кумулятивною та постійною базою даних (цифрових копій документів).

5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та ін.

5.3. Репозитарій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або шляхом передавання документу до Наукової бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватися та отримати відповідні права. Адміністратор репозитарію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.

5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник Наукової бібліотеки. На бажання автора його роботу може розміщувати в репозитарії депозитор-бібліотекар. При цьому автор надає до Наукової бібліотеки електронну версію роботи в будь-якому форматі, що читається машиною, і набір ключових слів двома мовами: українською та англійською.

5.5. Підтримуються всі файлові формати, у яких створено ресурси. Рекомендовано для використання певні формати у кожному з видів:

Формати, що рекомендовано для застосування при розміщенні матеріалів		
Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf
Презентація	Microsoft PowerPoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3
Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe



5.6. Роботи здобувачів вищої освіти розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника.

5.7. Вилучення матеріалів з архіву репозитарію здійснюється на підставі мотивованої заяви на ім'я ректора Університету, написаної автором твору у довільній формі, у якій останній висловлює прохання розірвати авторський договір та вилучити свій твір із архіву репозитарію. Метадані документа залишаються в репозитарії із відображенням інформації про вилучення тексту твору.

5.8. Публікації, що передаються до репозитарію, забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією (якщо вона є) мовою оригіналу та ключовими словами українською та англійською мовами.

## **6. Авторський договір**

6.1. Відкритий доступ не віднімає авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виключне право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в інтернеті і підтверджуючи це в авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.

6.2. Твір не може бути розміщений у репозитарії, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи авторський договір автор передає Університету на безоплатній основі невиключні права на використання твору:

- на внесення твору в репозитарій;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі «Інтернет»;
- на відтворення твору чи його частини у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку.

6.4. В авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу в репозитарії він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору в репозитарії лише йому належать виключні майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні частково не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.6. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору розміщуючи такий твір в репозитарії.

6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору в репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора.

### 7. Прикінцеві положення

7.1. Зміни, доповнення та уточнення до Положення вносяться на підставі рішення вченої ради ХДУ.

Перший проректор



Сергій ОМЕЛЬЧУК

Директорка Наукової бібліотеки  Нателла АРУСТАМОВА

ПОГОДЖЕНО:

Начальниця юридичного відділу



Ксенія ПАРАСОЧКІНА

« \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20 \_\_ р.